

מוזות רועמות בעמק

תערוכה קבוצתית של אמנות עכשווית מוצגת בתוך תערוכת הקבע של הקיבוץ הישן, ב"מוזיאון לראשית ההתיישבות" בקיבוץ יפעת

שמש ומנגל שחור. יצירה של עידית לבני ■ צילום: קרני עם-עד

בית את שמו של הכפר הערבי הסמוך, "סולם".
עוד עבודות שראויות לברכת הדרך, אבל מפאת קוצר היריעה לא יזכו כאן לתיאור פלסטי, הן אלה של עתר גבע (מנגל מוגבה בסמוך לבאר העתיקה); אפרת נתן (גופיות מטופלות); מרב סר-דאי (בית הילדים הישן והילדים החדשים של סודאי); אדוה דרורי, טיון גרוס, אלי שמיר ותרצה כפרי. המיצב של דליה מאירי (מעין קברים על פני האדמה הזאת) היה מאכזב ביחס לשאר, וגם התצלומים של גטע שפירא, הסוּבּים לכשעצמם, נראו תלושים בתלייתם בפסכת הטרקטורים. עבודות הסטודנטים ממכללת עמק יזרעאל, שתיעדו אנשים עובדים בעמק, נראו סכריניות וצפופיות מדי, ובוודאי לא התרנינו כשאר העבודות בתערוכה.
"תלמים" - הפסל של יעקב דורצ'ין בכניסה למתחם המוזיאון, אשר נתרם על-ידו לתצוגת קבע - הוא כבר "אופ" רה" אחרת לגמרי. לכל הדעות מדובר באחד (אם לא היחיד) מהפסלים היפים והמרגשים שנעשו בארץ, ואולי גם מחוצה לה. פשוט לראות ולבכות. נעילת התערוכה: סוף יוני.

■ קרני עם-עד

היה לראות את דיוקני הפועלים הרים של ליאורה קוריס, המביטים נכחם מהקיר על האוהל הקיבוצי בו התגוררו ראשוני הפועלים העבריים, כדי לספר את הסיפור כולו, על מוסר ההשכל שבו גם הטוטם שיצרה זיוה בן-ערב (ילידת איילת-השחר), ברוחו של ברנקוויזי ובעזרת כולבויניקים מגנידוסטה, יצר התפארות עמות בצד געגוע מר-מתוק. התערוכה נפתחה בתצוגת מח וזה לצייר אברהם תלמי (בוז'יק) מקיץ ברוץ מרחביה, שצייר מופשטים גדולים של נוף העמק. יובל דניאלי (המעפיל) מיוצג כאן בעבודות שאינן חפות מנוסח טלגיה, ואשר מבקשות לשמר את תבנית נוף האדם הקיבוצי שנסדקה וחי לפה לכלי שוב. נעה מלמד (בת גבע), במיצב עדין ומכמיר לב שנקבע על קיר חדר האוכל, שחזרה בחומרים "רדיי-מייד" וב"לופ" של מחוללות ביכורים, את טקס השבועות הקיבוצי, שהיה בוגם ממד טקסי מענג וגם מאפיין ריטואלי מגויס, ממנו שחרר רק המוות. גם עידית לבני (ילידת מרחביה) לא עשתה את עבודתה. לבני "שתלה" בתוך מריצה שמש מוארת, כרמו לשמש העמים שסימל קיבוצה החלוצי, ועל האדמה הותירה מעגל שחור עליו כתבה בער-

מוזיאון, על-פי הגדרתו היוונית הקדומה, הוא היכל המזוות. בין כתלי מריצ' בית המוזיאונים מתקיימים, אלה לצד אלה, אוספי אמנות עתיקה ומודרנית, פריטים המתעדים התפתחות אבות לוציונית של אדם וחייה, טבע ויצירה. לא אחת משכיל מוזיאון שמכבד את עצמו, ובעיקר כזה שמציג אמנות פלסטית, להציג תערוכות מתחלפות במי קביל לתערוכות הקבע. במרבית המקרים נעשה הדבר לא בכפיפה אחת. דווקא בשל כך מתקבלת התערוכה החדשה "מוזות בעמק", המוצגת ב"מוזיאון לראשית ההתיישבות" ביפעת, באמץ פטיה רבה ובהערכה גדולה על האומץ ועל הרעננות המושגית והחומרית.
מיכל שכנאי יעקבי, אמנית ואוצרת התערוכה שמקצבת עשרים אמנים, התקשה שהעבודות יוצגו בינות ובקרוב המוצגים המוזיאוניים שמתעדים דרך קבע את הקיבוץ הישן. חדר האוכל המשותף, כמו גם המרפאה באוהל, סככת הטרקטורים, הרפת וכיתת הלימוד, משים רקע ומקור השפעה והשראה לאמנים שיצרו מיצבים ועבודות דו-ממדיות ה"תירוק" היה מאה שנות התיישבות בעמק יזרעאל, ומאה שנים לקיבוץ הראשון, אבל רובם ככולם, עסקו האמנים בשבר החלום ובתיקון ויזואלי. די